

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
spravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Slovesno otvorenje državnega zbora.

Upanja imamo sedaj, da bo sčasoma v Avstriji boljše. Pri volitvah nam se je posrečilo nemškimi liberalcem iztrgati toliko sedežev, da nimajo več prejšnje večine. Minister predsednik grof Taaffe pa je dognal toliko sporazumljenja s Čehi, da so ti ustopili v državni zbor, kateri so zapustili l. 1863 ter se ga 16 let trdno ogibali. Prišlo je na Dunaj zopet 43 českih poslancev. Tako so svitli cesar v svojej prestolnej dvorani prvokrat okoli sebe videli zbranih poslancev iz vseh razven ogerških dežel in narodov. Stopili so prvokrat med pravi avstrijski državni zbor. Dne 9. oktobra so ga slovesno otvorili s pisanim govorom, koji so na prestolu (tronu) sedeč glasno prebrali ter v njem državnemu zboru pot odkazali, katere bi se naj po cesarjevej volji držal.

Točno ob 12. uri je bilo, ko se je več kakor 300 zbranim poslancem in kakim 50 gospodom iz gosposke zbornice dalo znamenje, da se bližajo svitli cesar iz notranjih sob. Dveri se odprejo. Naprej stopajo za višjim obredarjem grofom Hunyadom ministri po dva in dva skupaj, potem nadvojvode: Rainer, Wilhelm, Albreht in Karol-Ludvik, potem višji dvorni komornik princ Hohenlohe s cesarskim žezlom in zraven njega višji dvorni maršal grof Lariš s cesarskim mečem v roki, naposled svitli cesar v krasnej maršalskej obleki. Ko cesar vstopijo, zagromijo: „hoch, slava in živio-klici. Ministri ukrenejo na desno (od trona), nadvojvode na levo, cesar pa gredó odkriti do cesarskega prestola, na kateri se vsedejo in pokrijejo. Minister Taaffe stopi k njim ter izroči rokopis prestolnega govora. V tem trenutku zagromi strelba enega bataljona vojakov in zadoni zvonjenje zvonov pri vseh cerkvah mesta Dunaja. Cesar berejo sedeč govor z jasnim, po celej dvorani donečim glasom. Iz početka so poslanci tiho poslušali, a ko je govor začel navajati razne predloge, katere bode vlada ali ministerstvo predložilo zboru, slišalo se je skoro pri vsakem odstavku živahno odobravanje. Ko se potem cesar z ra-

dostjo spominjajo udanosti vseh svojih narodov in izrečejo, da bode Avstrija vedno varhinja vseh v njej zedinjenih narodov in dežel, zagromeli so navdušeni „hoch- in slava“ klici. Po končanem govoru se je ovo živahno odobravanje in pritrjevanje udanosti navdušeno ponavljalo. Cesar so nekaj časa genjeni stali pred prestolom potem pa v poprej popisanim redu odšli in zapustili dvorano, spremljani z neprenehljivimi klici: „hoch! slava! at žije! živio! Prestolni govor se pa glasi:

Prestolni govor.

Častita gospoda obeh hiš državnega zbora!

„Pozdravljam vas v začetku ustavnega delovanja, ter vam kličem: dobro došli! Z velikim zadovoljstvom vas vidim danes zbrane okoli Mojega prestola. Ko so zdaj tudi poslanci Mojega ljubljenege českega kraljestva Mojemu klicu sledeči, ne zatajivši svojih pravnih nazorov, in akoravno so drugih misli, vendar došli k skupnemu delovanju, narejen je velik korak, da se doseže splošna sprava in porazumljenje, kar sem vedno želel, in Jaz trdno upam, da se bo pri vsestranski zmernosti posrečilo, ta cilj doseči in ustavi pridobiti pripoznanje vseh narodov.

Veliko važnega dela vas čaka. Posvetovali se bode o vojni postavi. Pri tem vam bo domoljubje narekovalo, da se moramo najprej zanašati na lastno moč, ktera zamore braniti to, kar pridna roka pridela, in treba nam celih moči, kedar gre za brambo naših koristi. Druga postava, ki jo bode pretresovali, je zvišanje poboljška invalidom, oskrbljevanje vdov in sirot v boji padlih ali v službo poklicanih domobrancev. Uprava Bosne hoče novih naredeb, ki se bodo uvedle s porazumljenjem z ogersko vlado. Moja vlada bo skrbela za koristi vseh narodov enako. Da se gospodarstvo v boljši tir spravi, treba bo štediti, tudi v vojnih stvareh, kolikor je mogoče. Državni stroški se bodo zmanjšali, če se v nekterih oddelkih notrajne uprave bolj enolično uradovanje uvede. Vlada bo stavila dotične predloge. Da se pomanj-

kljej za prihodnje leto pokrije, in da se ne naredi nov dolg, treba bo dohodke nekoliko povekšati. Vlada bo tudi predložila novo davkovsko postavo, da se davki bolj pravično razdelé. Skrbelo se bo tudi za domači pridelek, da se poviša in brani. Pri kupčijskih pogodbah treba bo odstraniti škodljive nasledke, ki jih pouzročujejo prenarajene colne postave inozemstva. Novejši dogovori obetajo donesti porazumljenje z Nemčijo zaradi medsobnega prometa. Nove krajine se bodo združile colno z našo državo, v Trstu se bodo napravili magacini za blago. Pozornost se bo obračala tudi na železnice, posebno na od države garantirane. Zaradi arelske železnice se pleté dogovori. Prereševali bodete tudi novo postavo za zloženje zemljišč, ki jo bodo potem deželni zbori natančneje in po svojih potrebah uvedli.

Treba bo nove obrtniške postave, da se pomaga malim obrtnikom. Tudi se morajo davki od posojilnic znižati. Odpravilo se bo posilno legaliziranje za manjše svote.

Civilni pravni red se bo moral prenarediti. Duhovščini se morajo dohodki zvišati. Nove volitve v državni zbor so zabranile sklicanje deželnih zborov. Želeti pa je, da se zborovanja državnega in deželnih zborov, ter delegacij redno vrsté, da bodo vsi svojo nalogo spolniti zamogli, kar bo mogoče, ako čas dobro porabijo. Z zadovoljstvom zamorem reči, da so nam vse tuje države prijazne. V Novi-Bazar smo marširali z dovoljenjem in v prijaznosti z Turčijo. Moja vlada se bo skrbno ozirala na gospodarske zveze z izhodnimi deželami.

Častita gospoda obeh hiš državnega zbora!

Mnogi dokazi ljubezni in udanosti do Mene in klicl po spravi narodov so Me z veseljem napolnili. Tako upam, se bodete tudi vi porazumeli. Avstrija bo, zvesta svojemu poklicu, postala zavetje vsem njenim narodom, zavetje pravici in pravej svobodi.

Z Božjo pomočjo začnite svoje zborovanje.

Gospodarske stvari.

Nekoliko besed zoper ponarejevanje in pomnoževanje naravnega vina.

Močno zavzeli so se vinogradni posestniki po vsej Avstriji, zaslišavši, kako so na Dunaji pri vinorejskem shodu zbrani gospodje (večjidel sami kletarji in vinski trgovci) sklenoli med svet zabortiti, da jim ni nič znanega o ponarejevanji in pomnoževanji vin ter da vsled tega ni potrebno snovati kake postave vinogradnikom v obrambo. Zoper toliko slepomiškanje dunajskega vinorejskega shoda oglašá se vedno več vinogradnikov ter kličejo svoje državne poslance na pomoč, naj jim poma-

gajo zoper šopirno pačenje dara božjega. Tako je državni poslanec, kmet in vinogradni posestnik, g. Fürnkranz, v Langenlois v Spodnje-Avstriji sklicál nad 1000 vinogradnikov, ki so vsi pritrdili, da jim je v obrambo treba postave zoper ponarejalce vin. Rekli so pa, da mora postava sledeče zaukazati: 1) vsak, kateri ponareja vino ter napravlja umetno vino (Kunstwein), dalje, ki na umetni način (galizovanje, petijotiziranje) pomnožuje vino, naposled krčmarji, ki točijo tako pijačo, naj bodo prisiljeni, da svoj obrt („meštrijo“) gosposki v določenem obroku naznanijo, kakor je to drugim obrtnikom predpisano; 2) vsak, ki se peča z ovo „meštrijo“, naj plačuje pridobnino in dohodnino (Ewerb- und Einkommensteuer); 3) krčmarji, ki točijo umetno narejeno vino, naj bodo strogo prisiljeni to svojim pivcem povedati, in naj plačujejo dotično užitnino (Verzehrungssteuer); 4) v velikih mestih, kder se brez užitnine nič ne sme vvažati, naj se strogo iztirjuje užitnina od vsake kaplje vina, ki se je na umetni način naredila ali pomnožila; 5) prestopnikom ovih postavnih določeb naj se naloži primerna kazen. Poslanec Fürnkranz je tudi jako hud bil na vinorejski shod dunajski, ter je razložil, kako se je uže lani prošnja za postavno obrambo vinorejcev odposlala ministerstvu in pridjal zapisnik ali protokol, ki ga je srenjski predstojnik Langenlojski napisal po izjavah sodarskega delavca, ki je na Dunaji služil. Delavec pravi in je pripravljen prisegnoti, kako je pri nekem velikem dunajskem vinskem trgovcu služil ter ondi sam s 24 drugimi sodelalci pomagal vino delati. V kleti je stal kotel, ki je držal 50 veder. Pod njim se je noč in dan kurilo, izvzemši nedelje in praznike, da se je cukar topil, navadno cukar krompirjevec. Blizo je bilo posode za 210 štrtinjakov. Vsaki den so naredili vina za 15 štrtinjakov. Za narejanje ove pijače niso potrebovali niti kapljice naravnega vina. Marveč pripeljalo se je 10 štrtinjakov vode in tej se je prililo iz kotla 5 štrtinjakov stopljenega cukra. Vse se je potem v posodo stočilo in tukaj dodala mešanica „špiritusa“, barve in nekaj dišav. Omenjeni delavec je tudi v zapisnik dal zapisati, da je poizvedel še za dva jednaka velika vinska trgovca dunajska, kojih vsak je imel po 25 delavcev kletarjev za delanje vina brez vina.

Zbrani možje so tudi občestvo upozorili na to, da se po raznih novinah najde oznanil, ki ljudem pravijo, kam se jim treba obrniti, ako hočejo nakupiti priprav in izvedeti, kako se vino dela brez vina.

Tudi je celó pri vinorejskem shodu dunajskem nek poljski gospod oglašil se zoper postavo vinorejcem v obrambo, to pa iz tega uzroka, ker bi taka postava bila na veliko škodo gospodarjem v Galiciji, kder žgejo veliko „špiritusa“ ter ga prodavajo ponarejevalcem naravnega vina. Iz Nemškega pa poizvemo, da imajo na Badenskem v Offenheimu 3 fabrike za izdelovanje umetnega vina

ter da se vsaki teden proda po 300 štrtinjakov; 150 litrov se proda po 9—12 fl. Izdeluje se pa samo iz vode, rženega žganja in cukra krompirjeveca. Dodaja se tudi še malo hmelja. Tekočina ima barvo in okus po pravem vinu ter tudi opijani. Vendar čez nekaj časa dobijo pivci glavobol in drisko ter znatno oslabijo. V naših mestih, zlasti večjih, točijo pač omenjenemu precej slično berso! Zato omenimo še konečno, da so nedavno nekemu precej naglašenemu vinskemu trgovcu mariborskega izlili v Leobnu, kamor je bil tekočino poslal, vse vino ali kaj je uže bilo! Kmetom, posestnikom vinogradov je treba postavne obrambe zoper vsako sleparsko, zdravju škodljivo pačenja vina, prežlahtnega dara božjega!

Breskva, njena pridelava in korist.

M. II. Breskvina drevesa ob špalirih, t. j. ob zidih in stenah razpeljana, se morajo umetno večkrat obrezati, kar pa ni lahko delo za vsakega, ampak zahteva dosti razumnosti, skrbne previdnosti in znanja. Kako je treba taka drevesa obrezovati, kažejo sledeča pravila: 1) Vsako špalirno drevo mora dve glavni veji imeti, iz katerih druge veje izhajajo in se tako celo drevo v dve krili deli. 2) Vsaka veja se mora pošev privezovati, pa vendar ne preveč od glavne veje proč potegniti, k večjemu toliko, da manjša veja dela z večjo ogel od 3—4 gradov. 3) Brž ko poleti mladike izrastejo, se morajo tiste, kar jih je odveč, priščipniti ali izlomiti, ostale pa pošev povezati. Odrastki, kateri v korači izraščajo, se morajo brž proč vzeti, ker sicer v tako imenovane vodne odrastke vzrastejo, ki drugim vejam le sok jemljó in še le spomladi porezane drevesu prevelike rane narejajo. Take rane so pogostoma početnice bolezni, ki se smolotok imenuje in sploh sočni tok ovirajo in motijo. 4) Da se toraj te dve napaki odvrnete drevo se mora vsako špalirno breskvino drevo poleti dvakrat fizebiti in izrezati nepotrebnih in preobilnih mladik. 5) Mladike se jim prikrajšujejo spomladi, da se drevo prehitro ne razrašča in spodaj ali zadaj veje gole ne postajajo. 6) Vsako porezanje močne veje vzročuje smolotok, raka ali celo pogin celega drevesa. 7) Ob suši in vročini špalirna drevesa vlažna držati je posebno dobro in potrebno. Ako se drevesu spodnji del debla s pokončno stoječo opeko zavezne, je to za drevo zelo koristno. 8) Ako rast mladih rastlik pri breskvi peša, se ji morajo mladike bolj na kratko rezati. 9) Ako jedno krilo v rasti ponehava, morajo se na nji veje bolj po koncu privezovati, da se soki, ki vedno navzgor lezejo, na to stran obrnejo, kar potem enakomerno razdelovanje sokov napravi.

V krajih z ostrim podnebjem, se morajo breskvini špaliri s slamnicami zavešati in deblo s koreninami vred tako dolgo z listjem ali slamo pokrivati, dokler da se ni več mraza bati. O nepri-

jetnem, nekoliko mrzlem vremenu, se mora cvet tudi z slamnicami varovati.

Breskve razpadaje v dve poglavitni sorti, katerih prva ima to posebno lastnost, da je njeni sad kakor, da bi bil volnat med prsti občutiti, druga sorta pa rodi gol ali nag sad.

(Dalje prih.)

M. Da se kislo zelje ali kapus preveč ne skisa. Naši slovanski bratje Rusi, ki imajo marsikaj praktičnega v svojem gospodarstvu, so tudi odlični pripravljavci izvrstno okusnega kislega zelja ali kapusa. Da se jim kislo zelje preveč ne skisa, imajo kadi za zelje iz brezovega lesa. Če je pa kad iz kterelega drugega lesa, tako saj kos brezovega lesa med zelje v kad vtaknejo. Ta les ima pre lastnost, da zelje presilnega skisanja obvaruje. Poskusiti se to more in tako bi brezov les našel tudi drugo koristno porabo za kapusne kadi.

Gobe črne gomoljike francoski kmetovalci umetno v posebnih vrtih sadijo in zorejajo, ker jih za mestno gospodo lahko in drago prodajo. Eden je nedavno 50.000 frankov spečal za svoje gobe.

Dopisi.

Iz Konjic. (Nekaj za jezikoslovce.) Tukajšnja lovka družba, ki rada nedelje in prazniki v lov porablja, ker v delalnikih za to časa nima, napravila je tudi v nedeljo, 12. t. m. izlet proti Prihovskim gričem ter so si lovci z dobro južino popoldne svoje duše privezali. V trdem mraku podajo se na pot skoz Tepanje v Konjice. Tu se jim vstavi naenkrat cela trôpa tepanjskih fantov, ki so menda v krčmah popoldne preveč „žegna“ dobili, ter hočejo lovcem puške pobrati. Kaj da jih je pri prvem naskoku odgnalo, ali strah pred svincem ali pa junakost lovcev, ni znano; gotovo je le, da so se jim lovci izvilili, ter kakor so mogli hiteli naprej. Fantje se pa vnovič ohrabrijó ter jo potegnejo za lovci. Pri Goliški krčmi dojdejo dva, ostali bili so že naprej proti Konjicam. Eden lovec se hoče vrtoglavcem ogniti ter jo mahne v stran na polje, v begu se pa spodtakne in pade. To videti, dobi eden pebarjev še večó korajžo in hoče nad lovca. Ta ga svari, da se naj ne bliža, sicer ustrelí; pa zdvijani pebar ne mara za to in lovec sproži ter zadene s polnim nabojem pebarja v prsa, eden drobec mu pa zgornji žnabelj „poštriha“. Kacih 18 drobcev dobi v prsa, pa nobeden mu skoz rebra ne prodere. Fant je žilavih reber! Drugi lovski tovariš se ubrani tudi s strelom ter enega fantalinov v pëti obstrelí. Krčmar je posredoval, da še hujše rabuke ni bilo. V tem pritekó žandarji in polovijo 4 pobaline, med temi tudi onega z ranjeno pëto. — Kazen utegne za razposajence huda biti, pa bo zdrava, vsaj ne bodo letošnjega mošta pijani.

Ta prigodek utegne pojasniti ime vasi tepanjske, iz katere so ravsarji. Ker se je zdaj vnovič kakor že prejšnja leta in morebiti stoletja sem skazalo, da se tamošnji pebarji radi tepejo, utegne od tepežev izvirati ime: „tepanjska“ ves. — Drugi pa hočejo, da je imenu korenika „potepanje“, kar je tudi mogoče.

Iz Celja. (Katoliškemu podpornemu društvu) za celjske šolske sestre je pristopil kot ustanovnik preč. g. Jožef Žehel, župnik pri sv. Petru v Savinjski dolini, ter daroval od podpisanih 40 gl. 10 fl. — Čast. gosp. ustanovnika I. Krušič, profesor, in Anton Šlander, vikar sta darovala: prvi zopet 20 fl. drugi pa 10 fl. — Gosp. Andrej Žnidar, občinski odbornik, je daroval 9 fl. (prej že 14 fl.), Marija Črepinšek (Brence) posestnica na Ložnici 2 gl. Č. g. Janez Govedič, kaplan v Mozirji, 5 fl., neimenovan dobrotnik v Št. Jurji ob južni železnici 2 fl. — po preč. g. p. Donatu Schuster, kapucinskem duhovniku, je društvo zopet prejelo 16 fl. (prej že 40 fl.), pristopil je društvu Miha Žnidar (Pečnak) iz Košence, Jožef Zagode, km. fant iz Babnega in Miha Žnidar, posestnik v Košenci, vsak s 2 fl. Preč. gosp. Jožef Hašnik, duh. svetovalec in župnik v St. Jurji je poslal šolskim sestram seženj lepih drv za kurjavo. Vsem tem blagim dobrotnikom izrekamo najprisrčnišo zahvalo. Dekliška šola v celjski okolici pod vodstvom šolskih sester se je letos razširila ter postala trirazredna. V ta namen je bilo še ene sestre-učiteljice več treba in dobili smo sestro Bonaventuro Suhač. Razun nje podučujejo še sledeče 3 sestre: Jakoba Paveu, učiteljica za priročna dela in prednica, Antonija Beranič in Angelina Križanič. Vseh učenk šteje zavod nad 180; mnogo jih je iz sosednih far. Podučni jezik se vé da je slovenski. Omeniti moram hvalevrednega početja, da so častite sestre s pričetkom tega šolskega leta ustanovile tudi nedeljsko šolo, ktero obiskuje nad 50 odraslih deklet. Celjska čitalnica napravi prihodnjo nedeljo 19. oktobra t. l. veselico „pri zlatem levu“. Pričakuje se obilne udeležbe!

Iz Vranskega. Znani, hudobni časopis „Tagespost“ objavlja iz Celja od 7. oktobra dopis o zadevi strašnega zločinstva, vršec tega se v bližnjem vasi Prekope — blizo trga Vranskega — ter navestuje dvoumor tako suboparno, kakor bi se bila dva piščeta za kako prusko pojedino zadavila. Molčim o tem uže tako znanem napadu; a dostavljam vestno z najboljšim prepričanjen, da bi jednaki žalostni slučaji lahko izostali, ako bi nesrečna mreža razpojenstva ne bila že tako razprostrta med nekdanjimi in pobožnim prebivalstvom Savinjske doline. In kdo je temu kriv? Berimo razsajajočo graško „Tagespošto“ dalje, katera v navedenem članku proti postavnemu ravnanju tukajšnjega č. g. župnika beseduje. Poznate li tuji, na Vranskem bivajoči Turki, tiste točke, kateri javljajo o samo-zakriviljenem umoru? Vem,

da se lahko potegujete v pijanosti z zločinom; kajti Vam je „Oče naš“ to, kar je lopovom in pustolovcem železje, smodnik in svinec, samo da le iz nemškega „rajha“ krepko doni: „ein freies Leben führen wir“. — Kdo je kriv, vprašam Vas, da splošno mladeniško obnašanje toliko žalostnih primerov na naših nekdanjih bogoljubnih slovenskih tleh pouzročuje? No, ti gospodje sami, in sicer tisti, ki si svojijo pravico, domačim dušnim pastirjem ovire in krivice naglašati, sami pa malo kedaj v cerkvo pogledajo.

Iz Cerkovic. (Priden učitelj). Srečna fara, ki ima pridne, krščanske učitelje; kajti njim je izročena mladost, cvet nedolžnosti, nada prihodnosti. V resnici krščanski učitelj vé ceuti dragi zaklad, ki se mu izročuje od fare v varstvo, vé se vrednega skazovati velikega zaupanja, da se mu izročuje mladina v poduk in liko, ter se ne trudi otročičem samo podelivati posvetnih nauk, ampak prizadeva si tudi pri vsaki priložnosti z učiteljem veronauka vred siliti z nebeško mano besede božje ter jih nagibati k Bogu, jihovemu začetniku in največjemu dobrotniku. Takega vrlega in v resnici krščanskega učitelja je imela Cerkovniška fara celih 42 let. Ta ne samo za časno, ampak tudi večno srečo otrok vneti učitelj je bil blag. gospod Janez Vajngrl, ki je v začetku tega meseca zapustil našo faro ter se podal v mnogo zasluženi pokoj v Maribor. On je bil še prava korenina starih, krščanskih učiteljev, ki je vsakega dotičnega g. kaplana jako podpiral v podučevanju krščanskega nauka, tako da je bilo to podučevanje vedno lahko, veselo pa tudi plodonosno. Njega samega je pa zato podpiral božji blagoslov, da njegov trud tudi pri podučevanju v posvetnih predmetih ni bil zastonj, ampak še je! kazal vedno lepi napredek, zato je pa tudi veljal pri predpostavljenih kot pravi uzorni učitelj. Kakor krščansko vedo, gojil je tudi cerkveno petje in dobro izuril že male deklice, ki so milo popevale pri božjih službah. Hvala mu. Slišimo, in kakor se kaže tudi menda po pravici upamo, da bo gospod naslednik tudi enakega duha. Ti pa cenjeni „Sl. Gospodar“ objavi to blagovoljno, kajti javno za služi pohvaljen biti taki redki, vrli, krščanski učitelj!

G. P.

Od sv. Urbana nad Ptujem. (K u g a). Nesreča za nesrečo zadeva našo faro. Poleti je posekala grozna toča plodne njive in žlahtne vinograde, da bode mnogo pomanjkanja, a sedaj se je pritepla nesrečna kuga, ktera pobira govedo za govedo. Pritepla se je po živinskih barantačih iz Hrvaškega pretečeni teden in padlo je že nekaj živine, sumljiva pa se je pobila. Hitro se je vse preskrbelo, da se dalje ne vleče, ampak kmalo zaduši. Vsa žival od najdrobniše perotnine do debele govede je zaprta ter ne sme na beli dan. Nekteri še imajo orati pa ni mogoče in se ne sme, drugače so kaznovani. Posestniki! ravnajte strogo po ukazih vam

naznanjenih, da odpodimo nesrečnega in hudega kužnega gosta.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Državni zbor začel je delovati. Začasni predsednik bil mu je v zbornici poslanec najstarši poslanec, namreč kanonik Negrelli iz južne Tirolske. Pod njegovim vodstvom so šli poslanci poslušat cesarjevega prestolnega govora in se je pričelo pretresovanje posameznih volitev. Do sedaj so naglašeni ugovori zoper izvolitev glasovitega Offenheima, ministra Horsta in kmeta Schmiedbauerja, kojega so bili izbrali nemški kmetje okoli Gradca. Velevažna bila je izvolitev novega predsednika (prej dr. Rechbauer) in njegovih dveh namestnikov. Kajti tukaj se je imelo prvič pokazati, kako močne da so stranke. In res sedaj vemo, da so nemški ustavki in liberalci v manjšini. V torek bila je volitev. Ustavki so sprva bili za dr. Rechbauerja, Kliera in Vidulich, so pa Rechbauerja zvrgli in se potegnili za goriškega grofa Koroninija. Konservativni nemški poslanci, potem Slovenci, Čehi in Poljaci so pa se združili in odločili tudi za Koroninija, dalje pa za poljskega poslanca Smolko in za slovenskega poslanca barona Goedelna. Navzočih je bilo 341 poslanec in je bil grof Koronini izvoljen s 338, Smolka s 180 (Klier je dobil samo 156) in baron Goedel s 174 glasovi (Klier 154, Vidulich 3). Iz tega pa je razvidno, da so nemški liberalci za 20 glasov v manjšini. Hvala Bogu! V gosposkej zbornici pa tudi v zbornici poslancev so Čehi oddali pismeno izjavo, v kateri pravijo, da se s vstopom v državni zbor nikakor ne odpovedajo pravicam česke dežele in krone. Zoper to izjavo se je edini stari Schmerling zaganjal ter skuša sedaj hlastno v gosposkej zbornici zbornjati ustavoverce, naj mu pomagajo ubraniti „ustavo“, ki je baje v nevarnosti. Kolikor bo opravil, to se bo pokazalo, kekar pride odgovor prestolnemu govoru v pretresovanje. Jednak odgovor pripravljajo tudi poslanci. — Vojaško takso (fl. 1—100) bo moral vsak plačati, ki je vojaštva oproščen bodi vsled uzroka, kakoršnjega koli. — Za Szege din je se nabralo 2,600.000 fl. Hrvati so v silnih stiskah zaradi prevelike dače, ki se neusmiljeno iztirjava. V Sarajevu so odprli realno gimnazijo. Podučni jezik je hrvatski.

Vnanje države. Naši liberalci so radi gledali na prusko-nemške liberalce. Te tolažbe nimajo več. Pruski liberalci so pri volitvah grozovski propali, zgubili so blizo 100 sedežev in so v manjšino potisnjeni. Na Belgijskem so skoro vse freimavrske šole prazne, učitelji so h katoliškim pristopili. Razburjenost je velika, v Brugge so liberalci bili tepeni. Na Irskem ni nič kmetov, ampak samo najemniki velikih posestnikov, ki ljudi hudo trpinčijo. Zato se hočejo najemniki vzdignoti zoper posestnike. V Ameriki so Chilenci zgrabili na

morji Peruvijance in jim vzeli vojno ladjo oklopnico „Huaskar“. Angleži v Afganistanu so si iz zadrege pomogli, potegnili dovolj vojaštva na-se ter Afgane 6. okt. natepli tako, da so uže 10. okt. prodrli do Kabula in se ga polastili. Angležev je le malo mrtvih, več pa Afganov, katerim so vzeli blizu 90 kaanonov. Rusom je to jako nepovoljno in drapljejo torej kolikor le mogoče hitro skoz Turkmensko pustinjo, da bi vzeli Merw in Herat.

Za poduk in kratek čas.

Kamnica.

(Krajepisno-zgodovinska črtica.)

II. Farna cerkev Kamniška ima podružnico sv. Urbana, postavljeno na najvišjem vrhuncu Slovenskih goric, kamor divni razgled privabi vsako leto mnogo popotnikov domačih in tujih. Da je tu že v 16. stoletju stala cerkvice, svedoči kamenit kip sv. Urbana z letno številko 1550. V listinah se bere o njej l. 1545, da je jako zapuščena ter so jo zopet začeli zidati. L. 1703 se bere, da je posvečena sv. Urbanu in ima tri altare: 1. sv. Urbana; 3. Device Marije; 3. sv. Primona in Felicijana. Potrebna bi bila popraviljanja, pa zavolj pomanjkanja sredstev se mora odložiti. Pokopališča nima, zvana pa dva posvečena. Sv. meša se služi po 20krat, dohodke ima iz vinogradov, ki dajo po 20 polovnjakov vina. Za Jožefa II. je tudi to cerkev zadela osoda, da so jo zaprli in potem razdjali; 27. maja 1785 je dobil Kamniški župnik Mihal Čuk ostro povelje od Mariborske okrožne sodnije, cerkev sv. Urbana eksekrirati in zapreti. Kedaj in kako se je to zgodilo, nam ni znano, pa gotovo je, da je bila zaprta in da je potem hitro razpala. Leta 1791 so veliko kamenja in opeke odpeljali od tod za zidanje farovž pri sv. Križu. Ljudem se je milo storilo po cerkvi, zato so se 1. maja 1807 obvezali posestniki iz Kamnice, Šoberja, Rožbaha, Brestenice, Mittelberga in sv. Križa, da bodo na lastne stroške spet cerkvico za silo postavili in zdrževali; in 11. junija istega leta so jo že dekan in mestni župnik Andraž Kavčič blagoslovili. V letih 1855—1860 so pa na temelju nekdanje cerkvice postavili sedanjo, ktero so knez in škof Anton Martin 18. junija 1861 posvetili. Leta 1866 je cerkvice dobila nove zvonove in tudi lastno pokopališče ima.

Razun sv. Urbana še se nahajajo v Kamniški fari privatne kapele na Rožbahu v zidanci grofa D'Avernasa, kder še se je pred kakimi 20 leti meševalo; enako v Gortorovem vinogradu v Vinerjih, kder še se hrani vsa mešna priprava, pa ne mešuje se tudi tukaj več, in naposled na Bresternici na Gurkovskem, kder pa le krški kanoniki mešujejo, kekar pridejo v jesen na bratev. L. 1836. je tukaj v bratvi umrl č. g. Jožef Martin Koben, infulirani stolni dekan krški, čigar spomenik se vidi na vzhodni strani cerkve ter naznanja: „Der

Tod erelite ihn mit einem Blutschlage zu Tresternitz in der Weinlese am 9. November 1836 im 73. Jahre seines Alters“.

Od l. 1787 oskrbljujeta dušno pastirstvo dva duhovna. Nekdaj, ko še je Kamniška fara obsegala tudi zdaj samostalni fari zgornje sv. Kungote in sv. Križa, je bilo tu duhovnikov, kakor vidimo iz zapisnikov občne cerkvene vizitacije l. 1528. celo po sedem. Izmed župnikov Kamniške fare so nam znani ti-le: Niklas 1378. — Grosman 1528. — Linguitsch Rupert, vikar 1540. — Schklauetz Peter (Slavič, Peter) vikar prezentiran 1540. Nemci so ga pisali Nachtigall Peter. — Piscator (Ribič) Adam 1595. 1597. — Rodič Mat., vikar 1607. — Leitgeb Primož 1617. 1618. — Stampfel Peter 1634. in je 1635. rezigniral. — Pasqualin Franc, presentiran 1. dec. 1635. in je postal 1638. beneficijant v Mariboru. Dne 18. maja 1636 so mu dovolili Sekovski knez in škof Janez Marks, da sme blagosloviti križ, kterege so namenili postaviti Kamničani med vinogradi na visokem bregu. — Rodič Janez 1649 —1652. — Noe (Neu) Mihal 1652 — 1671. — Kačič Janez 1671—1691. — Magiskrant Franc Leopold 1683—1691. — Peklar Mihal 1692—1702. Strauss Mihal, 1702—1729. — Renkhl Franc Josef 1729—1733. — Žlebnik Janez 1733—1745. — Kokl Jakob 1745—1771. — Čuk Mihal 1772—1795. — Breznik Matija 1795—1801. — Mayer Franc 1801—1823. — Standegger Jakob 1823—1835. — Janžekovič Jožef 1835—1836. — Klemenčič Blaž 1836—1864. — Pernavsl Štefan 1864—1879 in Schwarz Franc. Krstne knjige segajo do 6. julija 1645, poročne knjige do l. 1663. in mrtveške do l. 1729. —

Farna šola je dvorazredna in ima lepo novo poslopje.

Blizu Kamnici je v Dravi prijazni Fellberjev otok, obraščen s starodavnimi častitljivimi drevesi z bobotno travo in redkimi ostanki zidovja, ki pričajo, da so nekdanj tu stavbe in menda prebivališča ljudi. Zavoljo njegove prijazne lege so si ga Mariboržani še večkrat izvolili za svoje veselice. Ljudstvo pripoveduje, da na tem otoku prebiva v razpoklinah pečine orjaška kača, ki čuva kraljico gadov. Ta kraljica gadov nosi na glavi dragoceno od žlahtnih kamnov se bleskečo krono in ima zlate luske. Včasih se pride na gorko solnce gret. Ko bi takrat bil kdo tako srečen, da bi s posodvico mleka orjaško kačo, ki kraljico čuva, na stran zvalil ter pred dremajočo kraljico belo ruto razgrnil, dobil bi lahko njeno dragoceno krono, ker bi jo na beli prt odložila. Vendar ko bi ne mogel zadosti naglo ulti, prihitelo bi na kraljičino brizganje brezštevila gadov, ki bi drznega roparja umorili; ko bi pa on ušel, umorili bi pa kraljico. — Nasproti otoku pri veliki cesti stoji starinski križ, sozidan leta 1444. Malo više na veliki cesti proti Brestenici pod vinogradom gospe Delagove so l. 1848 vjeli Magjare, ki so hoteli

svojim rojakom na pomoč iti. Nekteri so bili ondi postreljeni, drugi pa na Tezni, kder so vsi pokopani.

Večjidel fare in okolica ima lepe vinske gorice s snažnimi zidancami, kterih posestniki so večjidel Mariboržani. Vino je dobro in se lahko proda. — V okolici Kamniški je že l. 1187. imel samostan št. Pavelski posestva. Omenjenega leta so namreč št. Pavelski imeli tožbo z Leopoldom Lembaškim, ki je samovoljno na št. Pavelskem posestvu pri Kamnici začel trdnjavo zidati, in ker mu s silo niso mogli tega zabraniti, morali so mu dati denarja in posestva, da je začeto zidanje spet podrl. — Od 2. junija 1453 je imel od cesarja Friderika IV. Vido Hengstbacher dovoljenje, da sme svoj hram v Kamnici z zidom obdati ali trdnjavo postaviti. J. Gombarov.

Smešničar 42. Župan je bil sosedu ukazal, da mora drugi dan k njemu priti. A sosed po noči, od mrtuda zadet, naglo umerje. Drugega dne pride k županu sosedov brat, rekoč: „moj brat se vam prav lepo priporoča in vas prosi, da mu ne zamerite, ker ne more dnes k vam priti, ker je po noči naglo umrl.“ „Vrtec“.

Razne stvari.

(*Katoliško podporno društvo*) v Celji obhaja prihodnjo nedeljo 19. oktobra t. l. v Valentovi hiši (za kosarno) svoj občni zbor ob pol štirih popoldne. Dnevni red: 1) Nagovor načelnikov; 2) Sporočilo tajnikovo o delovanji odborovem; 3) Sporočilo blagajnikovo o denarnem stanji društva 4) Posvetovanje o napravi božičnice za vbožne učenke v okoličanski dekliški šoli, 5) Posvetovanje o tem, kedaj ima nehati prvo društveno leto in 6) Posamezni nasveti društvenikov. Vse častite ude, kakor tudi druge prijatelje našega društva vabi najuljudneje k obilnemu vdeleževanju. Odbor.

(*Vabilo k besedi*) ktero napravi pevski zbor narodne čitalnice v Celji dne 19. oktobra 1879 v vrtni sobani pri „zlatem levu“. 1. D. Jenko: Haj! (zbor). 2. B. Ipavic: Kdo je mar! (zbor z bariton-, tenor- in bas-solo, tenor- in bas-duetom in četverošpevom). 3. A. Hajdrih: V sladkih sanjah (četerošpev). 4. D. Jenko: Nek dušman vidi! (zbor). 5. J. Horejšek: Tijo noči (osmospev). 6. A. Hajdrih: Jadransko morje (zbor). 7. A. Tovačovsky: Bože živi (zbor). Svirala bo godba celjskega muzikalnega društva. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Za posamezne neude čitalnične 50 kr. Za cele družine 1 gld. 20 kr.

(*Diphtheritis*) po Laporski fari hudo razsaja. Najbolj pa v Verholah in v Dromlažnem otroci boleajo, veliko jih je že pomrlo.

(*Gosp. baron Goedel*) slovenski poslanec mariborskega, slov. bistriškega, konjiškega, slov. graškega in mahrenberškega okraja, je izvoljen bil za podpredsednika v državnem zboru. Živio! Slava! Celjski poslanec dr. Forregger se je baje

smejal, ko je baron Goedel sviflemu cesarju zvestobo obljubil v pričo predsednika, kakor drugi slovenski poslanci v slovenščini rekoč: „obljubim“. Sedaj bo dr. Forregger moral g. barona Goedelna lepo prositi, ako bo hotel v državnem zboru govoriti, ali prav za prav svoje celjsko-liberalne-nemškutarske in freimaurerske otrobe vezati.

(Iz *Št. Ilya pri Velenji*) poslal je tamošnji učitelj g. Tomaž Kunstič popravek zadnje naše novice o njem ter pravi: da je v soboto 27. sept. zvečer bil od nekega hudobneža z grdimi besedami nadlegovan in psovan, a dalje napaden ali tepen ni bil.

(*Tatinjsko gnjezdo*) iztaknili so v Bovšah v občini Škofja vas pri Vojniku in tisti roparji in tatje so hodili v Dramlje ropat in krast.

(*Lepo cerkvo Mariahilf v Gradcu*) so sedaj od zunaj prav okusno olupšali tako, da kaže potnikom krasno lice.

(*Za pogorelec v Sarajevu*) nabralo je miledarov c. k. namestništvo štajersko po svojem 2. izkazu 2582 fl.

(*Nesreča v premogovih jamah*), v Lešah pri Bleiburgu je rudar Videmšek iz znatne višočine pal na 4 rudarje tako, da je on sebe ubil in rudarja Krakerja.

(*Slatino pri Železnej Kapli*) na Koroškem je preiskal profesor dr. Mitteregger ter znanstveno dokazal, da ima lastnosti, ki jo postavljajo med slatine najglasovitnejše: rogačko, radinjsko in vichinsko na Francoskem.

(*Najkrajša pot v Rim*) je sedaj odprta nad Pontebo, ker je železnica dodelana in sklopljena z Rudolfovo železnico. Ljudi voziti začnejo 1. nov.

(*Štajersko-hrvatsko premogovo društvo*) je sklenilo svoje premogove jame prodati.

(*Obsojen*) na 2 $\frac{1}{2}$ leta v ječo bil je krojač A. Mlinarič iz Digoš pri Mariboru, ker je on in tovarša Dreissiger in Logarič v Orehovej vesi pri krčmarju Stromajerju posestnika A. Gora zapeljal k igri s 3 orebi ter ga ogoljufal za 100 fl. Dreissiger in Logarič sta 100 fl. pobrala in vsla, Mlinarič pa mora za vse 3 v luknjo.

(*Ravnatelj dr. Elšnik*) dobiva penzije na leto 2012 fl.

(*Zastrupil*) se je Janez Windisch, posestnik v Razvanji zunaj Maribora.

(*Pogorel*) je Jožef Heller v zgornji Kungoti marib. okraja. Škode je 1600 fl.

(*Rib ukradel 300 kilo*) je nekdo grajščini v Račah marib. okr. po noči vodo spustivši iz ribnika.

(*Gostov topličarjev*) imela je letos Doberna 1165, Krapina 1755, Slatina 2335 in Gleichenberg 3937.

(*Doktor bogoslovja*) postal je č. g. Janez Mlakar, podvodja v dijaškem semenišču, profesor dogmatike v lav. bogoslovnici Promoviran ali proglašen za doktorja bil je na graškem vseučilišču, potem ko je potrebne 4 skušnje z izvrstnim uspehom prestal. Odkar imamo bogoslovnic v Mari-

boru, bilo je na ta častni način promoviranih 7 doktorjev. Jih imena po vrsti, v katerej so ovi naslov prejeli, so: L. Gregorčec, J. Lipold (na dunajskem vseučilišču), Jož. Pajek, Jož. Šuc, Janez Križanič, Anton Suhač in Janez Mlakar.

(*Spremembe v Lavantinskeji škofiji*). Č. g. Alojzi Kreft pride za namestnika v Kalobje. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Jož. Kotnik v Laporje, Mat. Frece za I. kapl. v Vuzenico, Gregor Hrastl v Ulimje. Kaplanija pri sv. Štefanu ostane začasno izpraznjena.

(*Za družbo duhovnikov*) sta vplačala čč. gg. Bezenšek 1 fl. in Kolenko 4 fl.

(*Slovenska tiskarna v Mariboru*), prej last g. J. Pajka, se bo po dražbi prodala pod sodnijski nastavljen ceno 4936 fl. dne 21. oktobra. Dražbar ima položiti 500 fl.

Pojasnenje.

Prejšnja tiskarna g. Pajkova v Mariboru se bo po dražbi prodala dne 21. oktobra, ker sem jaz samo tiskarski obrt kupil in dotično dovoljenje (koncesijo) od visoke c. k. namestnije v Gradcu prejel. Tiskarsko orodje in pohištvo bilo je prej s vknjiženimi dolgovi preobloženo in ga bodo sedaj upniki prodali. Ako bi se mi ne posrečilo dne 21. oktobra kupiti obrtniško tiskarsko spravo, bodem si jo iz nova naročil in čestitemu občestvu točno in vestno ustrezal, kakor do sedaj!

Karl Lorene.

Razpis.

Izpraznjena je služba mežnarska in orglarska pri sv. Martinu na Paki v Brašlovski dekaniji (pošta: Schönstein ali Frasslau). Dohodki bi bili okoli 200 fl. Prosilci naj blagovolijo glasiti se pri podpisnem župnijskim predstojništvu.

Župnijski urad pri sv. Martinu na Paki

1. oktobra 1879.



Danrej Žurman.

župnik,



2—2

Železna ognjišča

in jih posamezne dele, potem

 **peči** 

iz plehovine ali litega železa,

 **nagrobne križe** 

priporoča po najnižjej ceni

Danijel Rakuš-eva

ŽELEZARIJSKA KUPČIJA

v Celju, v graškeji ulici.

3—8

Oznanilo.

Mežnar in orglar čednega zadržanja se takoj v službo sprejme pri farni cerkvi sv. Petra v Zavadnjem. Več se izve pri cerkvenem predstojništvu.

1—2

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 68.72 — Srebrna renta 69.60 — Zlata renta 81.65 — Akcije narodne banke 840 — — Kreditne akcije 266 — — Napoleon 9.33 — Ces. kr. cekini 5.57 —

Loterijsne številke:

V Gradcu 11. oktobra 1879: 2, 12, 79, 8, 84.
Na Dunaju " " 11, 47, 41, 70, 9.
Prihodnje srečkanje: 25. okt. 1879.

Fanta,

2—3

ki je slovenskega in nemškega jezika zmožen in dobro izšolan, vzame v štacuno z blagom vsake vrste

Tomaz Mikl,

trgovec pri sv. Marjeti pod Ptujem.

Učiteljska služba.

na trirazredni šoli v Negovi IV. plačilnega razreda s pobiljškom letnih 20 gld. za stanovanje se razpisuje.

Prosilci nemškega in slovenskega jezika sposobni naj vložijo svoje prošnje po pravilnem potu do konca novembra t. l.

Okrajni šolski svet v zgornji Radgoni 11. oktobra 1879.

Predsednik: **Premmerstein.**



Mlatilnice,



najuvejše, izvrstno sestavljene, potem jako po ceni pa tudi mnogo boljše od lanskih rezne mašine za rezanje živinske krme, enojni pa tudi dvojni plugi, brane, čistilnice za zrnje, trijerji in sploh vsakovrstno kmetijsko orodje,

stare železniške šine za porabo pri stavbah, za poprečne droge pri obokih, dalje železno - cink - bakreno plehovino,

ključarsko stavbensko spravo,

okove za okna in dveri, železna ognjišča, vrata iz kovanega in litega železa, križe, lepe peči iz litega železa, ventile in spravo za studence ali štepihe, kuhinjsko spravo, kotle iz železa in bakra,

vsakovrstno orodje za delavce,

debelo pozlačene križe nagrobne, medene mrtvaške truge ali rakve, itd. itd.

na veliko izbiro in po najnižej ceni prodava

Wogg in Radakovits

9—10 trgovina z železjem „pri zlatem sidru“ v Celji.

Zunanjim naročilom se takoj ustreza in, če se želi, določijo tudi cenilniki in proračuni brezplačno.

PRESELITEV!

NAZNANILO.

Podpisani si čestitamo slavnemu občestvu uljudno naznaniti, da je naša Zaloga sukna, platna, rokodelskega, modnega blaga in šivalnic od dnešnjega dne naprej na

Velikem trgu, na voglu poštna ulice števil. 38.

v hiši g. Jožef Kostajevaj ter prosimo nadaljnjega blagovolja. Zahvalivši se za skazano nam 12letno zaupanje v našem starem stanovanju v poštni ulici št. 36 javljamo se najljubdeje.

V Celji dne 15. sept. 1879.

G. SCHMIDL & COMP.

POŠTNA ULICA ŠTEV. 38.

5—5

POŠTNA ULICA ŠTEV. 38.

PRESELITEV!